

PAPER DETAILS

TITLE: Üniversite Öğrencilerinin Bakis Açısı Ile "Kadına Sıddet" Kavramı

AUTHORS: Hüseyin ÇALDAK

PAGES: 159-172

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1703624>

Araştırma Makalesi

Başvuru: 13.04.2021

Kabul: 09.05.2021

Atıf: Çaldak, Hüseyin. “Üniversite Öğrencilerinin Bakış Açısı İle “Kadına Şiddet” Kavramı”. *Temaşa Felsefe Dergisi* 15 (2021): 159-172.

Üniversite Öğrencilerinin Bakış Açısı İle “Kadına Şiddet” Kavramı

Hüseyin Çaldak¹

ORCID: 0000-0003-2390-3862

Öz

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda kadına şiddet kavramına ilişkin yüklenen anlamların incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde uygun örnekleme (Easily Accessible) tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda, 2020-2021 ders yılında Bingöl Üniversitesinde öğrenim gören 245 üniversite öğrencisi yer almıştır. Çalışmada öğrencilere metafor cümlesi içeren form online ortamda (Mail, WhatsApp) gönderilmiştir ve elde edilen verilerin analizinde “içerik analizi” tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Üniversite öğrencileri tarafından en fazla “*medeni olmayan bir davranış olması*” kategorisinde metafor üretilmiştir (f=71). Üniversite öğrencilerinin ürettiği metaforlar frekans bakımından; *medeni olmayan bir davranış olması* (f=61), *topluma zarar vermesi* (f=45), *beceriksizlikten ve bilinçsizlikten kaynaklanması* (f=38), *toplumsal kötü sonuçlara sebep olması* (f=37), *bulaşıcı olması* (f=15), *sürekli devam etmesi* (f=8), *psikolojik bir rahatsızlıktan kaynaklanması* (f=7), *çaresizlikten kaynaklanması* (f=4), *üzerinin örtülüyor olması* (f=4), *toplumda meşru görülüyor olması* (f=3), *toplumsal kaynaklı olması* (f=3) ve *ayrımcılığın olması* (f=2) gibi toplam 12 kategori başlığı altında yer aldığı görülmüştür. Araştırma sonucunda, kadına yönelik şiddetin, asıl önemli sebebinin toplumsal cinsiyet temelli olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Şiddet, Metafor, Üniversite Öğrencileri, Acizlik, Toplumsal.

The Concept of “Violence Against Women” from University Students’ Perspective

Abstract

The study, it was aimed to examine the meanings attributed to the concept of violence against women in line with the opinions of university students. Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used. A convenient sample technique was used in determining the study group. The study group of the study included 245 university students studying at Bingöl University in the 2020-2021 academic year. In the study, the form containing a metaphor sentence was sent to the students online (Mail, WhatsApp) and the “content analysis” technique was used in the analysis of the obtained data. According to the results of the study, metaphors were mostly produced by university students in the category of “having an uncivilized behavior” (f = 71). Metaphors produced by university students in terms of frequency; Being an uncivilized behavior (f = 61), harming society (f = 45), resulting from incompetence and unconsciousness (f = 38), causing social, bad consequences (f = 37), being contagious (f = 15) continuity (f = 8), originating from a psychological illness (f = 7), despair (f = 4), hiding (f = 4), seen legitimate in society (f = 3), social origin (f = 3) and discrimination (f = 2), it was found to be under the headings of 12 categories in total. As a result of the research, it was determined that the main cause of violence against women is social gender-based.

Keywords: Woman, Violence, Metaphor, University Students, Incapacity, Social.

1 Doç. Dr., Bingöl Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü. hcaldak@bingol.edu.tr

Giriş

İnsanlık tarihi boyunca her toplumda kadın, farklı statülerde kabul edilmiştir. Mesela, ilkel topluluklarda anaerki aile yapısı bulunduğu için, kadın bu toplulukların bazılarında kutsallaştırılacak kadar değer atfedildiği, bazılarında erkeklerle eşit konumda tutulduğu görülmüştür. Ataerki topluluklarda ise genellikle erkeğe nazaran arka planda yer aldığı ve erkeklere göre ikinci derecede bir statüde bulunduğu, bazı kültürlerde ise kadının hiçbir hakkı olmadığı, erkeklere göre ikinci sınıf vatandaş denecek kadar düşük bir statüde kabul edildiği söylenebilir.²

Hemen bütün toplumlarda, ‘kadın’ denince en çok tartışılan konuların başında olduğu kabul edilmesi gereken bir gerçektir. Oysa kadın, aynen erkek gibi, sadece bir cinsiyet ayırımının ifadesi olduğu halde, kadına yüklenen anlam bunun çok ötesindedir. ‘Kadın’ kavramının çağrıştırdıkları aklımıza geldiğinde, ‘kadın’, toplumun hep birlikte hakkında fikir yürütüp konuştukları ve hükümler verdikleri bir alan olarak görmekteyiz.³ Bu durum bile, kadına şiddetin toplumda nasıl temel bir sorun olduğunun göstergesidir. Çünkü tarih boyunca hemen her toplumda değişmeyen başat konu olarak tartışılan bir konu varsa, o konunun nedenlerini derinde aramak gerekmektedir. ‘Kadına karşı şiddet’ olgusunun temeline inebilmek için kadın-erkek eşitliği/ eşitsizliği konusu üzerinde düşünmek lazımdır.

Kadın-erkek eşitliği/eşitsizliği, cinsiyet temelli olarak ortaya çıkan ve toplumun her kesiminde tartışılan bir konudur. Cinsiyet, insanı fizyolojik ve biyolojik nitelikleri ile belirlenen bir olgu iken toplumsal cinsiyet, herhangi bir toplumun erkeğe veya kadına biçtiği rolleri, davranışları ve özellikleri belirten sosyal bir olgudur. Doğal bir oluşum olan ‘cinsiyet’ten, ‘toplumsal cinsiyet’ oluşturulur. Bu bakımdan, kadın ve erkek arasında cinsiyet açısından doğal bir farklılık varken, toplumsal cinsiyette, o toplum tarafından yapay bir şekilde oluşturulan ve toplumsal yaşamda ortaklık, imkânların kullanılması, ihtiyaçların karşılanması, kaynaklara ulaşılma vb. konularını içine alan bir eşitsizlik durumu mevcuttur.⁴ Ortaya çıkan bu eşitsizlik durumu, kadına şiddet probleminin temelini oluşturur diyebiliriz. Halbuki kadın ve erkeğin varlıkları birbirlerine muhtaç olmaları şeklinde açıklanabilecekken, toplumlara ait değer yargıları ve bunların sebep olduğu davranış kalıpları kadının aleyhine bir eşitsizliğe sebep olmaktadır.⁵

Dünya Sağlık Örgütü tarafından ‘Herhangi bir kişiye tehdit ya da gerçeklik biçiminde uygulanan fiziksel güç sonucunda, buna maruz kalan kişilerde yaralama, ölüm veya psikolojik zararlara neden olması’⁶ şeklinde tanımlanan şiddet, dünyada en çok kadın, çocuk ve yaşlılara uygulanmaktadır. Kadına yönelik şiddet, dünya çapında önemli fiziksel ve ruhsal sonuçları olan yaygın bir problemdir. Bu konuda sağlam bir kamu politikası, iyi önlemlerin alınmasına bağlıdır.

İnsanın tarihi kadar eski olan şiddetin, araştırmalara göre 3000 yıl kadar öncelere dayandığı söylenmektedir. İlk dönemlere ait bu şiddetlerin daha çok fiziksel şiddet çeşidi olduğu o döneme ait mumyaların

2 Ömer Faruk Harman, “Kadın”, *TDV İslam Ansiklopedisi* 24 (2001): 82-86.

3 Elçin Elçi, “Türkiye’de ‘Kadın Olmak’ Söylemi: Kadınlarla Yapılmış Bir Söylem Çalışması”, *Psikoloji Çalışmaları Dergisi* 31 (2011): 1-28.

4 Fatma Başarır ve Mediha Sarı, “Kadın Akademisyenlerin ‘Kadın Akademisyen Olma’ya İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 5/1 (2015): 41-51.

5 Mehmet Akif Sözer ve Recep Özkan, “Öğretmen Adaylarının Kadın Olgusuna İlişkin Algılarının Belirlenmesi”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 71 (2014): 264-278.

6 World Health Organisation, “What do we mean by violence against women”, 2014.

kemiklerinde meydana gelmiş olan kırıklardan anlaşıldığı kabul edilmektedir. Dünyanın her yerinde var olan kadına yönelik şiddetin, insanlığın varlığıyla paralel olduğunu en eski medeniyetlerdeki yazıtlar da göstermektedir. Mesela, Eski Roma kitabelerine göre, kadinlar erkeklerinden izinsiz olarak oyunlara katılamazlar. Erkeklerden izinsiz oyunlara katıldıklarında veya zina yaptıklarında, erkekler kadınları cezalandırmak üzere onları boşama ve öldürme hakkına sahiptirler. Aynı şekilde, Orta çağda erkek, kadına karşı istediği konuda, istediği kadar zor kullanabilmekteydi. Ancak çok yakın bir zamanda, yani 1883 tarihinde Maryland’de, kadına şiddetin suç sayıldığı ilk yasa hazırlanmıştır.⁷

Metafor kelimesinin Türkçe kullanımlarına baktığımızda “iğretileme”, “istiare”, “mecaz”, “kinaye”, “telmih”, mecaz-ı mürsel”, “teşbih”, “teşbih-i belîğ”, “açık istiare”/“düz mecaz” gibi birçok kavramın karşılığı olarak kullanıldığını görmekteyiz. Metaforlar, anlaşılması zor konuları anlaşılır kılmak için, o konu ve olgular hakkında insanın zihninde bulunan imgelerdir.

Günlük konuşma ve eylemlerimizde kendimizi ifade ederken, bazen bilmeden olsa da metaforları kullanırız. Eğitim süreçlerinde özellikle öğretimde, öğrencilerin kolay kavramaları konusunda zor anlaşılan soyut kavramların somut bir şekilde anlatılmasında metaforlar çok önemli yer almaktadır. Metaforlar aracılığıyla eğitim-öğretim faaliyetlerinde özellikle 1980’li yıllardan sonra araştırmalar ağırlık kazanmıştır.⁸ Çünkü metaforların araştırmalarda araç olarak kullanılması, insanın çevresindeki olay ve olguları kavraması noktasında bir anlama biçimi ve metodu olduğunu göstermektedir. Örneğin, bu konuda yapılan birçok inceleme, metaforun, bir düşünme tarzı, anlamlandırma konusunda bilimde özellikle dil üzerinde etkisinin olduğu, ayrıca insanın kendini ifade ederken biçimlendirici bir etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır.⁹

Metaforlar, bir konuda karmaşık halde bulunan bir problemi, bilinen bir şeyle ilişkisini kurarak benzetme yoluyla açıklamaktır. Aristoteles’ten itibaren var olan metaforlar, analogik prensipler kapsamında kullanılan örtük kıyaslamalardır. İnsan bir konu hakkında duygu ve düşüncelerini ifade esnasında imgeler oluşturma konusunda, olay ve olgulara ilişkin bilinenleri zihinsel faaliyet olarak gruplara ayırarak kodlamak ve etrafında gördüklerine dair anlamlandırma konusunda kavramlardan faydalanır. Çünkü öğrenme eyleminde kolaylık sağlayan önemli unsurlardan biri de algısal bütünlük ve tasniftir. Bu anlamlandırmada kendisinden faydalanan kavramlar ortak özelliklere sahip olduğundan dolayı, eğitim-öğretimde birbirini besleyen düşünce birimleri şeklinde kabul edilebilir. Metaforlar, kavranılması güç olan söz ve terimlerin, analogi metoduyla ortaya konması şeklinde bilinenlerle öğretilmesi açısından, eğitim ve öğretimin her kademesinde kullanılan düşünme biçimleridir.¹⁰

Bütün dünyada tartışılan kadına şiddet konusu ülkemizde de her zaman tartışılmış, bir çok yasal düzenleme yapılmış, bu konuda birkaç olumlu adım atılmış olsa da kadına şiddetin azaldığını söylemek mümkün değildir. Mesela, Türkiye’nin de içinde bulunduğu birçok ülkenin 2011 yılında imzaladığı İstanbul sözleşmesi, bu güne kadar bütün kesimler tarafından tartışılmış ve on yıl sonra, aynı konudaki bu çalışmayı yaptığımız zamanda, bu gün (20 Mart 2021) Türkiye’nin sözleşmeden çekilmesiyle geçerliliğini yitirmiştir. Kadına yö-

7 Aygöl Yanık, Zeynep Hanbaba, Sevinç Soygür, Büşra Ayaltı ve Meral Doğan, “Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye’den Kanıt”, *Electronic Journal of Vocational Colleges* 5(1) (2014): 105.

8 Mustafa Çelikten, “Kültür ve Öğretmen Metaforları”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21/2 (2006): 70.

9 Sözer ve Özkan, “Öğretmen Adaylarının Kadın Olgusuna İlişkin Algılarının Belirlenmesi”, 264-278.

10 Zeynep Meral Tanrıoğlu, “Metaforlarla Kadına Yönelik Şiddet”, *Aile Araştırmaları* içinde, ed. Asuman Altay (Bursa: Ekin Yayınevi, 2018), 281.

nelik şiddetle ilgili tüm konuları içine alan İstanbul Sözleşmesi, başka konuları da barındırdığı ve ülkemizin aile yapısına uymadığı, örf-adet ve inançlarına ters olduğu gerekçesiyle halkın geneli tarafından kabul görmemiştir.

1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı Üniversite öğrencilerinin “kadına şiddet” kavramını nasıl algıladıklarını ve kavramsallaştırdıklarını metaforlar aracılığı ile tespit etmektir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin kadına şiddet kavramına yönelik metaforları nelerdir?

2. Üniversite öğrencilerinin kadına şiddet kavramına yönelik ürettiği metaforlar, benzer özellikler bakımından hangi kategoriler altında toplanmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencilerinin kadına şiddet kavramını nasıl algıladıklarını araştırmayı amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji deseni, farkında olunan ancak derinlemesine bir bilgiye sahip olunmayan gerçeklere odaklanır. Başka bir deyişle Fenomenoloji, kişinin yabancı olmadığı ama bütünüyle kavrayamadığı gerçekleri araştırmayı amaç edinen çalışmalara uygun çalışma ortamı oluşturan bir yaklaşımdır.¹¹ Fenomenoloji, bir fenomeni deneyimleyen katılımcıların, ortak yaşamışlıkları üzerine odaklanmaktadır. Fenomenoloji araştırmaları, kişilerin deneyimlerini yalnızca bir fenomen ile sınırlamakta, ne deneyimledikleri ve nasıl deneyimledikleri üzerine odaklanmaktadır.¹² Fenomenoloji desenini kullanan araştırmacılar, farklı insanlar tarafından deneyimlenen fenomenin çoklu algısını çalışırlar ve bu yolla fenomene bakiş açısında ve gösterilen tepkide ortak olan şeylerin neler olduğunu saptamaya çalışırlar. Fenomenoloji desenini kullanan araştırmacılar, genellikle insanoğlunun benzer deneyimleri algılamalarında ve yorumlamalarında bazı ortak yönler olduğunu varsayarlar.¹³ Çepni (2007), insanların bir fenomenin belirli bir yönünü tecrübe etmede, yorumlamada, anlamada veya kavramsallaştırmada ortaya koyduğu farklı yolları tanımlamanın fenomenolojik araştırmanın amacı olduğunu belirtmiştir.¹⁴ Eğitim çalışmalarında ise bu yaklaşımın amacı, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini anlamaktır. Bu bağlamda bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin kadına şiddet kavramını nasıl anlamlandırdıklarını ve bu anlamlandırmada ortak, benzer ya da farklı deneyimlerini saptamak için nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır.

2.1. Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde olasılığı bilinmeyen örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme (convenient sample) tekniği kullanılmıştır. Bu teknik ile katılımcıların belirlenmesinde, bir evrenden evreni temsil ede-

11 Bk. Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016).

12 Bk. John W. Creswell, *Araştırma Deseni Nitel Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*, çev. S. B. Demir (Ankara: Eğiten Kitap, 2017).

13 Bkz. A. Fraenkel, N. E. Wallen and H. H. Hyun, *How to Design and Evaluate Research in Education* (New York: Mc. Graw Hill, 2012).

14 Bkz. Salih Çepni, *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş* (Trabzon: Celepler Matbaacılık, 2007).

bilecek büyüklükte rastgele örneklem seçilmektedir.¹⁵ Bu araştırma için belirlenen çalışma grubunda, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Bingöl Üniversitesinde öğrenim gören 239 öğrenci yer almıştır. Ancak kadına şiddet kavramına ilişkin hatalı metafor oluşturan 12 form elenmiş, sonuç olarak 227 kişiden elde edilen metafor oluşmuştur.

Tablo 1. Üniversite öğrencilerine ait demografik bilgiler

Değişkenler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	153	67,8
	Erkek	74	32,2
Toplam Öğrenci Sayısı		227	100

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada Google forms ortamında form oluşturulmuştur. Form içerisinde katılımcılardan, kişisel bilgilerinin yanında “Kadına şiddet gibidir/benzemektedir, çünkü” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Ayrıca metaforun ne olduğu ve nasıl kullanıldığına ilişkin hem açıklamalarda bulunulmuş hem de örnekler verilmiştir.¹⁶ Hazırlanan formlar online (whatsapp) olarak gönderilmiş ve aynı şekilde toplanmıştır.

3. Verilerin Analizi

Metaforların analizinde ve çözümlemesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde amaç, verilerin açıklanabilecek temalar ve kavramlar etrafında bir araya getirip, bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır.¹⁷ Balcı (2016) içerik analizini; insanların söyledikleri ve yazdıklarını açık talimatlara göre kodlayarak sayısallaştırma süreci olarak açıklamaktadır.¹⁸

Araştırmanın içerik analizinde, Creswell’in (2017)¹⁹ kitabında yöntem olarak basamaklar halinde sıralanan ve alanyazındaki birçok araştırmacı (Çeliker ve Akar²⁰; Saban²¹, Sezgin, Koşar, Koşar ve Er²²) tarafından yapılan çalışmalarda uyarlanarak kullanılan beş aşamalı değerlendirme süreci dikkate alınmıştır. Bunlar sırasıyla: 1. *Adlandırma ve Eleme Aşaması*, 2. *Tasnif Etme Aşaması*, 3. *Kategori Geliştirme Aşaması*, 4. *Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması*, 5. *Nicel Veri Analizi İçin Verilerin Düzenlenmesi Aşamasıdır*.

Adlandırma ve eleme aşamasında üniversite öğrencileri tarafından oluşturulan metaforların doğru olarak üretilip üretilmediğine bakılmıştır. “Kadına şiddet” kavramına ilişkin doğru üretilmeyen metafor verileri elenmiştir (f=12). Çalışma, toplam 227 form ile yürütülmüştür. Değerlendirmeye alınan metaforlara ait tüm

15 Bkz. Fraenkel, Wallen, and Hyun, *How to Design and Evaluate Research in Education*.

16 Bahadır Kılcan, *Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi* (Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2017), 25.

17 Yıldırım ve Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 30.

18 Bkz. Ali Balcı, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem Teknik ve İlkeler* (Ankara: Pegem Akademi, 2016).

19 Bkz. Creswell, *Araştırma Deseni Nitel Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*.

20 Deniz Çeliker ve Ali Akar, “Ortaokul Öğrencilerinin Doğaya İlişkin Metaforları”, *KEFAD* 16 (2015): 2.

21 Ahmet Saban, “Okula İlişkin Metaforlar”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 14/3 (2008): 459-496.

22 Ferudun Sezgin, Didem Koşar, Emre Er, ve Serkan Koşar, “Öğretmenlerin Öğrenciye Yönelik Metaforlarının Belirlenmesine İlişkin Nitel Bir Araştırma”, *Hacettepe Ü. Eğitim F. Dergisi* 32(3) (2016): 44.

veriler için Ü1, Ü2... Ü227 şeklinde kodlama yapılmıştır. Tasnif etme aşamasında oluşturulan tüm metaforlar tek tek okunup gözden geçirilmiş ve sıralanmıştır.

Elde edilen veriler, kategori geliştirme aşamasında metaforlara ilişkin yapılan açıklamalar doğrultusunda bir araya getirilmiş ve farklı kategoriler altında toplanmıştır. Verilerin kategorilere ayırma işleminde verilmiş olan nedenlere göre hareket edilmiştir. Nedenleri farklı metaforları aynı olan veriler, farklı kategorilere alınmıştır. Örneğin “*Kadına şiddet cehalet gibidir, çünkü insanlık dışı bir davranıştır (Ü46).*” cümlesindeki *cehalet* metaforu *medeni olmayan bir davranış olması* kategorisine alınırken “*Kadına şiddet b ulmaca gibidir, çünkü ne yaptığını bilmez (Ü219).*” cümlesindeki *cehalet* metaforu ise *iletişim beceriksizliğinden kaynaklanması* kategorisine alınmıştır.

Görselleştirmedeki kelimenin boyutu, kelimenin giriş metnindeki görünme sayısı ile orantılıdır. Başka bir ifade ile, görseldeki boyutu büyük olan metaforlar, frekansı büyük olan metaforlar olarak ayarlanmaktadır.²³ Ayrıca çalışmada kadına şiddete dur mahiyetinde olan şekil 1 deki görsel kullanılmıştır.

4. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması

Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır.²⁴ Bu nedenle çalışmanın geçerliğini sağlamak için, çalışmada elde edilen kavramsal kategorilerin altında belirtilen metaforların söz konusu kategoriyi temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Metaforların alfabetik sıra ile dizildiği bir liste ve kavramsal kategorinin isimleri bir uzmana verilmiştir. Daha sonra hiçbir metafor dışarda kalmayacak şekilde, metaforların bu kategorilere yerleştirilmesi istenilmiştir. Sonraki süreçte araştırmacının oluşturduğu kategorilerle uzmanın yaptığı eşleştirmeler karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada görüş birliği ve görüş ayrılığı frekansları belirlenerek araştırmanın güvenirliliği sağlanmıştır. Nitel araştırmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyum %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenirlilik sağlanmaktadır.²⁵ Araştırmanın güvenirliliği; Miles ve Huberman’ın (1994)²⁶ formülü; $\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100}$ kullanılarak hesaplanmıştır. Kadına şiddet metaforu için güvenirlilik $(209/227 \times 100) = \%92$ oran ile sağlanmıştır. Metaforun tanımlanmasından ve bu metaforların oluşturduğu kavramsal kategoriden sonra, elde edilen verilerin frekansları (f) hesaplanmıştır.

5. Bulgular

5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 1. Üniversite öğrencilerinin Kadına şiddet kavramına yönelik ürettikleri metaforlar

23 K.V. Bletzer, “Visualizing the qualitative: Making sense of written comments from an evaluative satisfaction survey”, *Journal of Educational Evaluation for Health Professions* 24(3) (2015): 12.

24 Yıldırım ve Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 50.

25 Saban, “Okula İlişkin Metaforlar”, 461.

26 Bkz. Matthew B. Miles and Michael Huberman, *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (London: Sage Publications, 1994).

Topluma zarar vermesi, “Kadına yönelik şiddet depreme benzer, çünkü depremde yıkıntı nasıl zarar veriyorsa şiddet de topluma zarar verir (Ü91).”

(1): Şeytanı dürttü, sinek, bozuk araba, kusmuk, gül bahçesini solduran şiddetli fırtına, en sevdiğiniz tatlı, yıldırım düşmesi, freni patlamış kamyon, kasırga, yıkım, trafik kazası, tarifi yapılamayacak kadar iğrenç bir şey, doğal afetler, toplumu idam etmek, tümör, zehirli ilaç, insanın kendi yaşamına son vermesi, yanlış teşhis gören ve bunun üzerine yanlış tedavi uygulanan bir hastalık, hortum fırtınası, vahşi savaş, insan öldürme, leş kokusu, tüm insanlığa yapılan şiddet, kalp krizi, terör

34

45

(2): İntihar, sigara, cehennem, şeytan, deprem, bindiği dalı kesme, şimşek

(5): Ateş

Beceriksizlikten ve bilinçsizlikten kaynaklanması, “Kadına yönelik şiddet acizlik gibidir, çünkü erkeğin zayıflığını örtme çabası ve gerçekle yüzleşmeye korktuğunun göstergesidir (Ü144).”

(1): Alzheimer, acizliğin en dip noktası, güçsüzlük, köpek, hadsizlik, beyinsizlik, yobazlık, zavallılık, akılsızlık, insanın bedenini kontrol etmemesi, karakterizasyon, vasıfsız iş, kuduz köpek, insanlık dışı yaratıklardan daha öte bir şey, insafsızlık, en büyük kepazelik

23

38

(2): Zayıflık, cahillik, aşağılık kompleksi, cahiliye devri, cehalet

(3): Ahmaklık

(9): Acizlik

Daha kötü toplumsal sonuçlara sebep olması, “Kadına yönelik şiddet intihar gibidir, çünkü bindiği dalı kesen nasıl kendini ölüme itiyorsa, geleceği karında taşıyan ve hayatı anlamlı kılan kadına şiddette hayatın sonunu getirmektir (Ü50).”

(1): Karanlıkta kaybolmak, kangren, ayağına silah sık-mak, çatısız ev, bataklığa batma, cümle kelime gibisi benzemesi, yalnızlık, kelimelere sığdırılmaz, güzel bir çiçeği dalından koparma, pislik, zulüm, evini yak-mak, kezzap, tufan, insanın kendi canına kastetmesi, çirkin eylem, kopan damar, aysız bir gece, papatya, temeli çürük bina, nokta, karanlık çukur, küresel ısın-ma, intihar, meyvenin bozulması, yılan zehri, terör

30

37

(2): Cinayet, zifiri karanlık

(3): Ölüm

(4): Cehennem

Bulaşıcı olması, “Kadına yönelik şiddet illet gibidir, çünkü görüldükçe, duyuldukça daha çok insana bu-laşır (Ü188).”

(1): Çamur, labirent, virüs, illet, tümör, grip, hava kir-liliği, gripli insan, Covid-19

12

15

(2): Veba, kanser, bulaşıcı hastalık

Sürekli devam etmesi, “Kadına yönelik şiddet Frizbi gibidir, çünkü bir başlayınca devamı geliyor (Ü215).”

(1): Frizbi, uyuşturucu, madde bağımlılığı, döngü, akan nehir, adım atmak, iğne

7

7

Psikolojik bir rahatsızlıktan kaynaklanması, “Kadına yönelik şiddet psikolojik bir rahatsızlık gibidir, çünkü şiddet olgusunun başka hiçbir açıklaması olamaz (Ü231).”

(1): Hayat boyunca unutulmayacak psikolojik bir durum, psikolojik bir rahatsızlık, akli melekisinde noksanlık bulunması, ruhsal yönden hasta bireylerin davranışları, gerilim

6

7

(2): Hastalık

Çaresizliğe sebep olması, “Kadına yönelik şiddet sistematik şiddet davranışı gibidir, çünkü kadının korku çaresizlik içinde yaşamasına sebep olur (Ü65).”

(1): Kimsesiz kalmış çocuk, yumurtadan yeni çıkmış çaresiz bir yavru, bebeğe uygulanan şiddet, sistematik şiddet, yeni doğmuş bebek

5

5

Üzerinin örtülüyor olması, “Kadına yönelik şiddet üç maymun gibidir, çünkü kimse görmez duymaz konuşmaz hal böyle olunca şiddet vakaları azalmak bilmez (Ü224).”

(1): Üç maymun, hayal, fısıltı, kâbus,

4

4

Toplumda meşru görülüyor olması, “Kadına yönelik şiddet ölümcül hastalık gibidir, çünkü tedavisi olmayan ve normalleştirilen bir durumdur (Ü71).”

(1): Ruhsal hastalık, ölümcül hastalık, hastalıklı zihin

3

3

Toplumsal kaynaklı olması, “Kadına yönelik şiddet tuvalet gibidir, çünkü şiddet uygulayan bir insan ne kadar temizlenirse temizlensin lağımla bir bağlantısı olduğunu her zaman bilirsiniz (Ü55).”

(1): İslam’dan uzaklaşmış toplum, toplumsal sorun, tuvalet

3

3

Ayrımcılığın olması, “Kadına yönelik şiddet ben-cillik gibidir, çünkü ayrımcılık yapılmaktadır (Ü113).”

(1): Bencillik, feminen kesimin boş atan dolu tutan silahı

2

2

Not: Alıntılar, tabloda kategorilerin altında yer almaktadır. Parantez içindeki her sayı metaforun frekansını belirtir.

Tablo 2’ de Kadına şiddet kavramına yönelik metaforların oluşturduğu kategoriler sunulmuştur. Tablo incelendiğinde frekans bakımından; *medeni olmayan bir davranış olması* (f=61), *topluma zarar vermesi* (f=45), *beceriksizlikten ve bilinçsizlikten kaynaklanması* (f=38), *toplumsal kötü sonuçlara sebep olması* (f=37), *bulaşıcı olması* (f=15), *sürekli devam etmesi* (f=8), *psikolojik bir rahatsızlıktan kaynaklanması* (f=7), *çaresizlikten kaynaklanması* (f=4), *üzerinin örtülüyor olması* (f=4), *toplumda meşru görülüyor olması* (f=3), *toplumsal kaynaklı olması* (f=3) ve *ayrımcılığın olması* (f=2) kategorilerinin olduğu görülmektedir. En fazla metafor içeren *medeni olmayan bir davranış olması* (f=61) kategorisi olarak saptanmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Kadına yönelik şiddet problemi, gerek dünyada gerekse Türkiye’de belki de üzerinde en çok araştırma ve çalışmanın yapıldığı konulardan biridir. Hem devletlerin resmi politikaları hem de sivil toplum kuruluşları kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda birçok faaliyet gerçekleştirdiği halde, problemin dünyanın her yerinde devam ediyor olması, bu konunun çok yönlü ve çok paydaşlı kesimler tarafından ele alınmasını gerekli kılar. Yapılan bütün çalışma ve araştırmalarda kadına şiddetin kötü olduğundan bahisle, insanların hemen hepsinin aynı kanaatte olduğu gerçeği bile bu şiddetin bitmesine yetmemektedir.

Çalışmada, üniversite öğrencilerinin ‘kadına yönelik şiddet’ konusunda metaforik algıları ölçülmüştür. Bu konudaki literatür tarandığında hem ‘kadın söylemi’ üzerine hem de ‘kadına yönelik şiddet’e ilişkin metaforik algı konusunda bir çok çalışmaya rastlanmaktadır. Ancak Türkiye’de ‘üniversite öğrencisine göre kadına şiddetin metaforik algısı’ konusunda bir araştırmaya rastlanmadı. Kabasakal ve Girli’nin (2012) yaptığı bir çalışma, üniversite öğrencisinin kadına şiddet konusunda görüşlerine ilişkin olduğu halde metaforik algı çalışması değildir. Bu açıdan çalışmamız bir ilk olup, önem arz etmektedir.

Araştırmamızdaki bulgular tahlil edildiğinde en fazla metafor üreten “*Medeni olmayan bir davranış olması*” kategorisidir. Üniversite öğrencileri, kadına şiddeti gerçekten de çok anlamlı metaforlarla ifade etmişlerdir. ‘İnsanlık dışı, ilkel ve insan dışı varlıklara ait davranış’ şeklinde özetleyebileceğimiz metaforlarla, kadına şiddeti yerinde bir anlamlandırmayla ortaya koymuşlardır. Çünkü hemcinsine, hem de genelde yakını olduğu bir insana şiddet uygulamak ancak insanî değerlerden yoksun, insanlık dışı özellikleri taşıyan varlıklara ait bir acizlik ifadesi olabilir. Tanrıoğlu’nun (2018) yaptığı çalışmada, araştırmamızda elde edilen metaforlarla örtüşen sonuçlar çıkmıştır. Her iki çalışmada da kadına yönelik şiddette, şiddeti uygulayan kişilerin insanî özelliklere sahip olmadığı, farklı bir yaratık oldukları ifade edilmiştir. Özellikle Tanrıoğlu’nun (2018) çalışmasında ortaya çıkan ve üzerinde durulan “mankurt” ifadesi, çalışmamızda elde ettiğimiz “domuz, timsah, köpek balığı, hayvanlar alemi, insanlık dışı hareket, insani olmayan, insanlığın emanete ihanet etmesi, tüm insanî duygularından arınmış en aşağılık kademede bulunan şey, vahşi doğadaki hayvanlar, vahşi ve aç bir canavar, vahşilik, insanlık dışı, canilik, canavarlık” gibi metaforlarla birebir uyumaktadır ve ayrı çalışmalarda aynı imgelerin çıkması çalışmamız açısından oldukça önemlidir.

Tanrıoğlu’na (2018) göre, insanlık özelliklerini kaybetmiş, başka bir yaratık anlamındaki “mankurtluk” özelliğini, toplum olarak bizler erkeklere vermekteyiz. Çünkü onları belli kalıplara sokup, onların güçlü olduklarını, hiçbir konuda ağlamayacakları kadar metanetli olmaları gerektiğini empoze ederek, insanlık özüne uymayan şekilde davranmalarını isteyen toplumdur. Sözer ve Özkan’ın (2014) yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarından kadına ilişkin metaforlar üretilirken ‘erkek öğretmen adaylar’ genelde olumsuz metaforlar üretmişlerdir. Bu da erkek-

lerin zihinsel algılarında, kadına yönelik şiddetin varlığını göstermektedir ki yukarıda belirttiğimiz gibi toplumsal bir algı yüklemesi olduğunu teyit eden bir sonuçtur. Ayrıca Akkaş ve Uyanık'ın (2016) çalışmasında, erkeğin kadına istediği gibi davranma sebebinin, kadın tarafından erkeğe bahşedilmiş bir hak olduğu ifade edilmektedir.²⁷ Aynı şekilde Can'ın (2013) yaptığı çalışmada, toplum tarafından kadından farklı olarak erkeğe verilen hak gibi kabul edilen bir çok nitelemenin, toplumsal cinsiyet temelli olduğu ifade edilmektedir.²⁸

Çalışmada ikinci olarak en fazla metafor üretilen “*Topluma zarar vermesi*” kategorisidir. Bu kategoride öğrenciler, toplumu zehirleyen, ortadan kaldıran ve insanlığın düşmanı şeklinde ifade edeceğimiz metaforlar üretmişlerdir. “*Bütün insanlığa verilen zarar*” metaforu, kadını toplumun temel taşı olarak kabul eden bir anlam içermektedir. Toplumun temel yapısı olan aile ve ailenin de en önemli unsuru olan kadın yok edilirse, toplum kökten sarsılmış olur. Bu konuda yapılan bir çalışmada (2019) oluşturulan kategorilerden biri olan “*kadın yaşam kaynağıdır*”²⁹ ile çalışmamızdaki bu kategoride oluşturulan metaforlar paralellik arz etmektedir. Bu metaforlar içinde en dikkatimizi çeken “*insanın kendi yaşamına son vermesi*” ve “*yanlış teşhis gören ve bunun üzerine yanlış tedavi uygulanan bir hastalık*” metaforlardır. Öğrenciler bu kategoride, kadına şiddetin, toplumu yok eden bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Kadın unsuru toplumda aslî unsur olması hasebiyle şiddetin, kendini yok etmesi anlamına geldiğinin düşünüldüğü görülmektedir. Ayrıca katılımcıların kadına şiddet konusunda gerek toplum gerekse politikalar açısından yanlış teşhis konulduğu kanaatindelerdir. Bunun sebebi, sonuç kısmında da belirttiğimiz gibi, kadına şiddetin toplumsal bir problem olması nedeniyle, bu konudaki yanlış algıların devam ettiği sürece çözüm bulunması noktasında fazla bir mesafe katedilmediği bir realite olarak görünmektedir. Bu konuda Afşar'ın (2015) belirttiği gibi, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kadın ve kadına şiddet konularının yıllarca bilimsel çevrelerce araştırılıp tartışıldığı bilinmektedir. Hem ulusal hem de uluslararası kuruluş ve STK’lar tarafından binlerce çalışma gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte kadına yönelik şiddeti önlenmek için çeşitli politikalar üretilmeye çalışıldığı halde, bu konu hala yıkıcı sonuçlar doğuran, bir insan hakkı ihlali ve evrensel bir problem olarak devam etmektedir.³⁰

Araştırmada öğrencilerin oluşturdukları metaforlardan elde ettiğimiz kategorilerden biri de “kadına yönelik şiddetin bilinçsizlik ve beceriksizlikten kaynaklandığı”dır. Yanık, Hanbaba, Soygür, Ayaltı, Doğan'ın (2014) yaptığı çalışmada, şiddete maruz kalmanın, eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yani eğitim düzeyi düşük olandan yüksek olana doğru çıkıldıkça şiddetin azaldığı görülmüştür.³¹ Bu çalışmada da oluşturulan metaforlar, eğitimsizlik ve bilinçsizliğin şiddetin en önemli sebeplerinden olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle iki çalışmadan elde edilen bulgular paralellik göstermektedir. Ancak, Kabasakal ve Girli'nin (2012) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları kadına yönelik şiddet konusundaki çalışmada, eğitim seviyesi yüksek olan kadınların da, yüksek oranda geleneksel-ataerkil cinsiyet rollerini benimsediklerini ortaya koyan sonuçlar³² çıkmıştır. Kadına şiddetin sebeplerini belirleyen bu kategorideki “cahiliyet devri”

27 İbrahim Akkaş ve Zeki Uyanık, “Kadına Yönelik Şiddet”, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 6/1 (2016): 32-42.

28 Yücel Can, “Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği”, *Zeitschrift für die Welt der Türken* 5/1 (2013): 203-216.

29 Rabia Asya Dalkılıç, “Kadın Algısı: Farklı Yaş Gruplarındaki Kadınların Toplumsal Cinsiyet Algılarına Dair Metaforik Bir Çalışma”, *Çalışma Ortamı Dergisi* 1 (2019): 18-22.

30 Selda Taşdemir Afşar, “Türkiye’de Şiddetin Kadın Yüzü”, *Sosyoloji Konferansları* 52/2 (2015): 715-753.

31 Yanık, Hanbaba, Soygür, Ayaltı ve Doğan, “Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye’den Kanıt”, 108.

32 Zekavet Kabasakal ve Alev Girli, “Üniversite Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkındaki Görüşlerinin, Deneyimlerinin Bazı Değişkenler ve Yaşam Doyumu ile İlişkisi (Deü Buca Eğitim Fakültesi Örneği)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 14/2 (2012): 105-123.

metaforu, yukarıdaki çalışmanın sonucuyla aynı anlamı taşımaktadır. Kadına yönelik şiddette eğitimsizlikle birlikte ataerkil bir toplumun algısında var olan zihin yapısının etkisini de görmekteyiz.

Kadına yönelik şiddetin önemli sebeplerinden olan ve çalışmamızda ‘bilinçsizlik ve becerisizlik’ şeklinde oluşturulan bu kategorideki metaforlar, eğitimsizliğin farklı imgelerle ifade edilmesi olarak görülmüştür. Dolayısıyla modern toplumlarda, seviyeli ve kaliteli bir yaşamın birinci şartı olan eğitim, günümüzde hızla değişen ve gelişen süreçte anahtar kavramlardan biri olarak görülmektedir. Dolayısıyla günümüz toplumlarında bireylere verilecek olan eğitimin kalitesi, toplumun bütün kesimlerini kapsaması bakımından büyük önem taşımaktadır.³³ Bunun için başta kadın olmak üzere şiddeti önlemenin yolu, bireyleri, aileleri ve toplumu eğitim yoluyla bilgilendirmektir. Bilhassa kadına yönelik şiddetin, bir eğitim aracı gibi gösterilmemesi ve bunun normal karşılanmamasının gerekli olduğunu öğretmenin en önemli engelleyici faktör olduğu bilinmelidir. Bu ise eğitim ve bilinçlendirmeden geçmektedir.³⁴

En fazla üretilen metaforlardan “acizlik ve cehalet” kavramları, öğrencilerin algılarında, şiddeti uygulayan erkeğin eksikliğini örtmesi, bilgisizliğini ve becerisizliğini kapatması şeklinde görünmektedir. Aslında şiddet uygulayan erkek, idare etmeyi bilmemekte, insanî duyguları taşımamakta ve toplumdaki “erkek” algısına uygun olarak, kadın üzerinde hakim ve söz sahibi olduğu algısını yansıtmaktadır.

Bulgulardan elde edilen ‘toplumsal kötü sonuçlar doğurması’ kategorisine bakıldığında, kadına şiddetin topyekün toplum üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğunun düşünüldüğü saptanmıştır. Toplumun bireyleri olan kadınların şiddete maruz kalması, ‘bahçedeki güllerin dalından koparılması, kopan damar, intihar’ gibi metaforlarla ifade edilmesi önem arz etmektedir. Özellikle bu konuda üretilen metaforlarda, hem erkek hem de kız öğrenciler tarafından aynı şekilde düşünülüyor olmasının görülmesi olumludur. Öztürk, Öztürk, ve Tapan’ın (2016) bu konudaki çalışmalarında, şiddete maruz kalan kadınların toplum içinde yalnızlaştığı, çalışma ve üretim hayatında olumsuz sonuçlar doğurduğu, dolayısıyla toplumsal hayatın direk olarak olumsuz etkilendiği tespiti aktarılmaktadır.³⁵ Toplumun bireyleri olarak kadın ve erkek, birbirini tamamlayan olması gerekirken, birinin yok edilmesi toplumsal sağlık açısından kabul edilemez bir çelişkidir. Bu kategoride ayrıca ‘kangren ve meyvenin bozulması’ gibi metaforların oluşturulması, öğrenci gözüyle kadına şiddetin, doğrudan sağlıklı toplumun ortadan kaldırılması olarak kabul edildiğini düşündürmektedir.

Araştırmada oluşturulan kategorilerden birisi de ‘toplumsal kaynaklı olması’dır. Bu konuda yukarıda değinildiği gibi, kadına şiddetin sebeplerin başında, toplumsal cinsiyet temelli olması durumu gelmektedir. Can’ın (2016) yaptığı çalışmada, kadına yönelik şiddetin temelinde toplum tarafından erkeğe yüklenen yanlış nitelermelerin, gereksiz ve yersiz olduğu, bunun da şiddetin sebeplerinin başında geldiği ifade edilmektedir.³⁶ Başar ve Demirci’ye (2015) göre, kadına uygulanan şiddetin en başta gelen sebebini, toplumsal yapıdaki hakim erkek fikri oluşturmaktadır. Bu hakim fikir (ekonomik, sosyal, siyasal vb. yapılar), kadına yönelik şiddetin

33 Kevser Özyaydınlık, “Toplumsal Cinsiyet Temelinde Türkiye’de Kadın ve Eğitim”, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 14/33 (2014): 93-112.

34 Fatma Başar ve Nurdan Demirci, “Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet”, *KASHED* 2/1 (2015): 41-52.

35 Özlem Öztürk, Özkan Öztürk ve Birkan Tapan, “Kadına Yönelik Şiddetin Kadın Ve Toplum Sağlığı Üzerine Etkileri”, *Sağlık Akademisyenleri Dergisi* 3 (2016): 139-144.

36 Can, “Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği”, 208.

doğmasına sebep olmakta, beslemekte ve dahası da kadınların yardım almalarına mani olup bu şiddetin devamına sebep olmaktadır.³⁷

Çalışkan ve Çevik'e (2018) göre, şiddetin engellenmesi ancak eğitimin artması, kadın-erkek bütün bireylerin bilinçlenmesi ve bu konuda sadece kadınların mağdur olmadığını bilmekle olabilir.³⁸ Bunun için de öncelikle toplumda yanlış algılanan cinsiyet eşitliği/eşitsizliğinin doğru bir şekilde anlatılması ve bir devlet politikası olarak uygulanması gerekmektedir. Çünkü kadına yönelik şiddetin, sadece erkeklerin zihin yapılarından kaynaklı bir problem olmadığını ve toplum olarak, kadın-erkek el birliğiyle kadına yönelik şiddeti doğurduğumuzu kabul etmeliyiz.

Kız-erkek farketmeksizin çocukluk döneminde çocuğun şiddete maruz kalmasının veya çocuğun buna şahit olmasının çocukluk dönemi travmalarına benzeyen etkilere neden olduğu ve bu etkilerin farklı dönemlerde ortaya çıktığı bilinmektedir. Çocukların maruz kaldığı veya tanık olduğu bu şiddetin etkileri kendini, ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde bunaltı, saldırganlık, depresyon ve özkıyım şeklinde göstererek çeşitli sorunlara neden olmaktadır.³⁹

Araştırmada, 'Toplumda meşru kabul edilmesi, üstü örtülüyor olması' şeklinde iki kategoride üretilen metaforlar, 'toplumsal kaynaklı olması' kategorisindeki üretilen metaforların anlamlarını tamamen destekler mahiyettedir. Mesela, "*Kadına yönelik şiddet karşısında insanlar üç maymun gibidir, çünkü kimse görmez, duymaz konuşmaz; hal böyle olunca şiddet vakaları azalmak bilmez*" şeklinde ifade edilen metafor da, toplumsal kaynaklı olmasının bir sonucu olduğunu gösterir. Bu ise önemli bir tespit sayılabilir.

Araştırmada kadına şiddetin 'bulaşıcı olması, sürekli devam etmesi', şeklinde üretilen birer metafor düşünüldüğünde; 'toplumun bireyleri tarafından, hatta kadınların bir kısmı tarafından şiddetin normal karşılandığı, özellikle eşler arasında "erkektir, sever de, döver de" gibi algıların varlığı, bazı şiddet çeşitlerinin şiddet kabul edilmediği, toplumsal baskı nedeniyle vakaların gizlendiği, örf-adetlerin etkisiyle kadının susması gerektiği, erkeğin kadın üzerinde istediği gibi tasarruf hakkının olduğu algısı' gibi bir çok sebepten dolayı, kadına şiddetin bulaşıcı bir illet şeklinde devam ettiğini söyleyebiliriz.

Kadına yönelik şiddet konusunun hararetle tartışıldığı, şiddetin önüne geçilmesi için toplumun bütün kesimleri tarafından çağrı yapıldığı ve kadına yönelik şiddet illetine karşı topyekün durulduğu halde, her gün yeni vakaların şahidi olmak toplumsal bazda bir şeylerin değişmesi gerektiğini göstermektedir. Gerek dünyada gerek ülkemizde bu konuda ciddi olumlu mesafelerin alınmadığı kabul edilen bir gerçektir. Bunun en büyük sebebi ise, kadına yönelik şiddetin, toplumsal temelli bir problem olmasıdır. Zira hemen bütün toplumlarda kadına şiddet konusu bitmeyen bir problemdir. Kadın-erkek arasındaki ayırımın yanlış algılamalar sonucunda meydana gelen vahim hatalar hala doğru teşhis edilmiş değildir. Halbuki kadın-erkek denildiğinde, cinsiyete dayalı bir ayırımın olması gerekirken, çok farklı ve çok yanlış algılamaların olması, kadına şiddetin devam etmesinin başat nedenlerinden gelmektedir. Yapılan çalışmamızda, benzer çalışmalarda olduğu gibi kadına şiddet konusunun aynı sonuçları vermesi toplumsal bir yara olduğunun işareti kabul edilebilir. Kısaca

37 Başar ve Demirci, "Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet", 43.

38 Hande Çalışkan ve Emrah İsmail Çevik, "Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği", *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi* 7/14 (2018): 228.

39 Demet Güleç Öyekçin, Dilek Yetim ve Erkan Melih Şahin, "Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler", *Türk Psikiyatri Dergisi* 23 (2012): 6.

‘kadına yönelik şiddet’ konusunda uygulanan şiddetin, insanlık dışı bir davranış olduğu, bunun sadece kadına değil insanlığın tümüne yönelik olduğu, toplumsal bir algıdan kaynaklandığının en büyük sebeplerinden olduğu, toplumsal bir problem olduğu ve görmezden gelindiği için de durmadan devam ettiği gibi sonuçlar, çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin hemen hepsi tarafından kabul edildiği söylenebilir.

Kaynakça

- Akkaş, İbrahim ve Zeki Uyanık. "Kadına Yönelik Şiddet". *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 6/1 (2016): 32-42.
- Balcı, Ali. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi, 2016.
- Başar, Fatma ve Nurdan Demirci. "Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet". *KASHED* 2/1 (2015): 41-52.
- Başarır, Fatma ve Mediha Sarı. "Kadın Akademisyenlerin 'Kadın Akademisyen Olma'ya İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi". *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 5/1 (2015): 41-51.
- Çalışkan, Hande ve Emrah İsmail Çevik. "Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği". *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi* 7/14 (2018): 218-233.
- Can, Yücel. "Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği". *Zeitschrift für die Welt der Türken* 5/1 (2013): 203-216.
- Çeliker, Deniz ve Ali Akar. "Ortaokul Öğrencilerinin Doğaya İlişkin Metaforları". *KEFAD* 16 (2015): 131-155.
- Çelikten, Mustafa. "Kültür ve Öğretmen Metaforları". *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21/2 (2006): 269-283.
- Çepni, Salih. *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık, 2007.
- Creswell, John W. *Araştırma Deseni Nitel Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*, çev. S. B. Demir. Ankara: Eğiten Kitap, 2017.
- Dalkılıç, Rabia Asya. "Kadın Algısı: Farklı Yaş Gruplarındaki Kadınların Toplumsal Cinsiyet Algılarına Dair Metaforik Bir Çalışma". *Çalışma Ortamı Dergisi* 1 (2019): 18-22.
- Elçi, Elçin. "Türkiye'de 'Kadın Olmak' Söylemi: Kadınlarla Yapılmış Bir Söylem Çalışması". *Psikoloji Çalışmaları Dergisi* 31 (2011): 1-28.
- Ferudun Sezgin, Didem Koşar, Emre Er, ve Serkan Koşar. "Öğretmenlerin Öğrenciye Yönelik Metaforlarının Belirlenmesine İlişkin Nitel Bir Araştırma". *Hacettepe Ü. Eğitim F. Dergisi* 32(3) (2016): 600-611.
- Fraenkel, A., N. E. Wallen and H. H. Hyun. *How to Design and Evaluate Research in Education*. New York: Mc. Graw Hill, 2012.
- Harman, Ömer Faruk. "Kadın". *TDV İslam Ansiklopedisi* 24 (2001): 82-86.
- K.V., Bletzer. "Visualizing the qualitative: Making sense of written comments from an evaluative satisfaction survey". *Journal of Educational Evaluation for Health Professions* 24(3) (2015): 12-12.
- Kabasakal, Zekavet ve Alev Girli. "Üniversite Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkındaki Görüşlerinin, Deneyimlerinin Bazı Değişkenler ve Yaşam Doyumu ile İlişkisi (Deü Buca Eğitim Fakültesi Örneği)". *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 14/2 (2012): 105-123.
- Kılcan, Bahadır. *Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2017.
- Matthew B. Miles and Michael Huberman. *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. London: Sage Publications, 1994.
- Öyekçin, Demet Güleç, Dilek Yetim ve Erkan Melih Şahin. "Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler". *Türk Psikiyatri Dergisi* 23 (2012): 75-81.
- Özaydınlık, Kevser. "Toplumsal Cinsiyet Temelinde Türkiye'de Kadın ve Eğitim". *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 14/33 (2014): 93-112.
- Öztürk, Özlem, Özkan Öztürk ve Birkan Tapan. "Kadına Yönelik Şiddetin Kadın ve Toplum Sağlığı Üzerine Etkileri". *Sağlık Akademisyenleri Dergisi* 3 (2016): 139-144.
- Saban, Ahmet. "Okula İlişkin Metaforlar". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 14/3 (2008): 459-496.
- Sözer, Mehmet Akif ve Recep Özkan. "Öğretmen Adaylarının Kadın Olgusuna İlişkin Algılarının Belirlenmesi". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 71 (2014): 264-278.
- Tanrıöğen, Zeynep Meral. "Metaforlarla Kadına Yönelik Şiddet". *Aile Araştırmaları* içinde, ed. Asuman Altay, 281-309. Bursa: Ekin Yayınevi, 2018.
- Taşdemir Afşar, Selda. "Türkiye'de Şiddetin Kadın Yüzü". *Sosyoloji Konferansları* 52/2 (2015): 715-753.
- World Health Organisation. "What do we mean by violence against women". 2014.
- Yanık, Aygül, Zeynep Hanbaba, Sevinç Soygür, Büşra Ayaltı ve Meral Doğan. "Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt". *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 5(1) (2014): 104-111.
- Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016.